

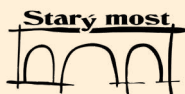
FENOMÉN

LIDOVÉHO LÉČITELSTVÍ

BOŽENA
KAMENICKÁ

Martin Benedikt

Nina Jáchimová

KAPITOLA PRVNÍ

LÉČITELSTVÍ

HISTORIE A SOUČASNOST

Touha zbavit se bolesti či přelstít nemoc je stará jako lidstvo samo. Ať už šlo lovce mamutů, vesnickou děvečku, nebo urozeného pána, nějaký druh léčby potřeboval čas od času prostě každý. Péče o zdraví stejně jako ostatní odvětví lidské činnosti prošla dlouhým vývojem. Od prvních pokusů pravěkých lidí, kde hrála jistě velkou roli náhoda, až do dnešních dnů, kdy se mágové v bílých pláštích připravují na svou profesi náročným vědeckým studiem. Obzvlášť v 19. a 20. století udělala medicína obrovské skoky kupředu a díky vědě i moderním technologiím se její hranice neustále posouvají. Pokrok, snadná dostupnost léků a zlepšení hygienických podmínek proměnily i celou lidskou společnost, vždyť průměrná délka života se za poslední dvě století téměř zdvojnásobila. Moderní člověk má zkrátka k dispozici péči, o jaké se našim předkům ani nesnilo.

Když se objeví zdravotní problém, může si dnes pacient zvolit mezi dvěma hlavními větvemi léčebných metod. Tou silnější a pevnější je klasická vědecká medicína založená na ověřených důkazech. Když z nějakého důvodu či přesvědčení nevyhovuje, obrací se lidé na větev druhou, medicínu alternativní. Ta zahrnuje obrovské množství přístupů a metod odlišného historického, kulturního i geografického původu. Do tohoto proudu spadá například psychotronika, celostní (holistická) medicína nebo naturopatie. Patří sem i lidové léčitelství, čerpající ze starých zvyků, obyčejů a pozorování přírody. Svě pevné místo zde zaujímají též tradiční čínská medicína, ájurvéda, akupunktura či fyto terapie, které mají rovněž tisícileté tradice. Naopak osteopatie, chiropraxe nebo homeopatie vznikly až v 19. století a nové postupy vznikají i dnes. Společným rysem všech zmíněných procedur alternativní medicíny je, že jejich účinnost zatím nebyla spolehlivě vědecky potvrzena.

Samotné slovo alternativní vyjadřuje volbu mezi dvěma věcmi, buď, anebo. Největší emoce vzbuzují právě situace, kdy se nemocný rozhodne

k léčbě pouze alternativními metodami místo vědeckých. Léčitel v České republice totiž nemusí mít žádné odpovídající vzdělání, nenese žádnou zodpovědnost za výsledek, někdy nezná přesné účinky svých metod a není ani nijak kontrolován. Vše stojí a padá s jeho morální zodpovědností. Tím dochází ke střetu obou větví, kdy jedna strana kritizuje obchod s lidským zdravím a odosobnění člověka, ze kterého se stává pouze diagnóza, druhá argumentuje nepodložeností metod, podvodnictvím a šarlatánstvím.

Přesto existuje asi jen velmi málo lidí, kteří by se v dnešní době nadobro vzdali vědecké léčby a spoléhali se výhradně na alternativní medicínu. Ta proto většinou funguje jako péče doplňková. Pro situaci, kdy pacienti využívají oba přístupy současně nebo v návaznosti na sebe, se dnes nejčastěji používá termín „komplementární a alternativní medicína“ (anglicky complementary and alternative medicine – CAM).

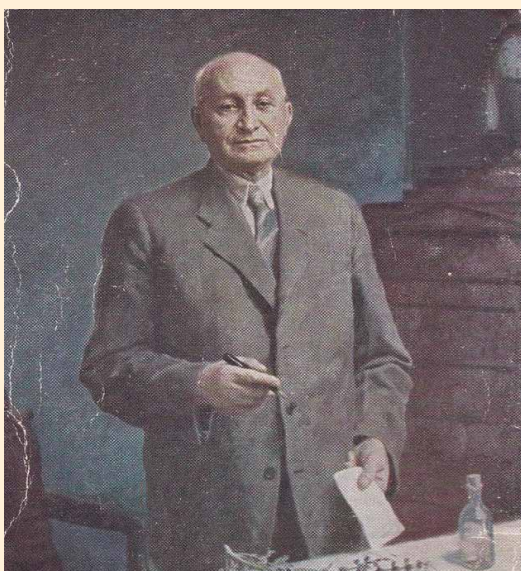
Alternativní léčebné metody už navíc nevyužívají pouze léčitelé, tedy osoby bez medicínského vzdělání, ale i mnozí lékaři. Některé postupy, ač vědecky neověřitelné, mohou mít v duchu hesla „věř a víra tvá tě uzdraví“ velmi pozitivní účinky terapeutické. Cíl by totiž měl být vždy stejný: pomoci nemocnému, vyléčit ho nebo alespoň zmírnit jeho bolest a utrpení. Pojďme se teď vydat proti proudu času do dob, kdy lékařství a léčitelství sdílely společnou historii a zřetelná hranice mezi nimi neexistovala.

JAK SE LÉČILO

V PRAVĚKU A STAROVĚKU

Začínáme zápasem o přežití a snahou o poznání světa v nejdelším období lidských dějin – pravěku. Nikdo nic nezapsal, lidé měli tehdy jiné starosti. Odpověď na otázku, jak pravěcí lidé léčili, leží pod zemí. Vhodným příkladem je jeden z nejzáhadnějších pohřbů nalezených u nás – trojhrob z Dolních Věstonic na Jižní Moravě. Objeven byl v roce 1986 při záchranném výzkumu v souvislosti se stavbou nádrže Nové Mlýny. Archeologický průzkum odhalil pozůstatky tří lidí spolu s kostěnými nástroji a ozdobami. Nález byl datován pomocí radiokarbonové metody do období před 30 až 25 tisíci lety. Pak byli povoláni antropologové. Po ohledání ostatků zjistili, že jde o tři mladé jedince kolem 20 let, přičemž u jednoho si nejsou jisti pohlavím a mohlo by jít o ženu. Antropologický tým nám poskytl také další informace o jejich původu či vzhledu. Na kostech se mohou najít známky některých onemocnění či úrazů, ale ne vždy bude zřejmé, jakým způsobem byli

Jako hluboce věřící katolík dokázal vydělané peníze i štědře rozdávat. Financoval stavbu obecní kanalizace, sponzoroval svatby i taneční zábavy, pravidelné dary posílal Červenému kříži. Mnoha potíží se vyhnul díky tomu, že navrátilci z koncentračního tábora Sachsenhausen-Oranienburg Antonínu Zápotockému zachránil nohu zasaženou snětí před amputací. Pozdější prezident mu to nikdy nezapomněl a držel nad ním ochrannou ruku. Mezi jeho klienty patřili i herci Olga Scheinpflugová a Saša Rašilov nebo malíř Max Švabinský. Ve svých pamětech Mikolášek uvedl: „Mám asi 150 tisíc pacientů každý rok; celkem prošlo mýma rukama pět milionů lidí.“ Přestože byl trnem v oku každému režimu, byl dlouho „nedotknutelný“.

Jan Mikolášek

Díky ochraně nejvyšších míst si mohl dovolit životní styl, který byl v tehdejší komunistickém Československu naprosto nevídaný. Zaměstnával vlastní personál včetně osobního řidiče. Ten léčitele vozil v opravdovém bouráku – americkém Hudsonu 1947 – zakoupeném v padesátých letech od slavného tenisty a hokejisty Jaroslava Drobného. Po smrti svého ochránce prezidenta Antonína Zápotockého se však nad praxí Jana Mikoláška začala stahovat mračna a v roce 1959 přišel tvrdý pád. Ve vykonstruovaném procesu byl obžalován z krácení daní, korupce a předražování bylinných směsí. Režim, který ho léta neochotně toleroval, se rozhodl ho zlikvidovat. Rozsudek zněl: tři roky vězení, propadnutí majetku, zákaz činnosti a pozbytí občanských práv na pět let. Z vězení byl nakonec propuštěn v roce 1963. Dožil v ústraní v Praze u svého přítele primáře Karla Urbánka, bývalého ředitele Státního zdravotního ústavu. I když nesměl oficiálně léčit, lidé ho přesto vyhledávali až do jeho smrti v roce 1973. Z jeho kdysi luxusního jenštejského sídla se stal dům seniorů, který množství přestaveb proměnilo k nepoznání. V roce 2020 byl uveden film *Šarlatán* polské režisérky Agnieszky Holland v hlavní roli s Ivanem Trojanem, inspirovaný příběhem léčitele Jana Mikoláška.

PÁTER FRANTIŠEK FERDA

(1915–1991)

Byl český kněz a léčitel, který podle pamětníků dokázal zjistit příčinu nemoci z pouhého pohledu do očí či přítomnosti pacienta. Byl schopen diagnostikovat i na dálku z fotografie nebo data narození. Na základě svého vyšetření následně volil vhodné léčebné postupy s důrazem na přírodní léčbu. Pro pacienty s onkologickým onemocněním vytvořil bezbílkovinnou dietu, kterou nazval „totální protirakovinná kúra“ (TPK).

Narodil se v Dražkovicích u Spáleného Poříčí 31. března 1915 rodičům v pokročilejším věku, matce bylo při porodu 40 let, otci, zemědělskému šafáři, dokonce 64. Malý František vyrůstal v láskyplném prostředí a byl veden k hudbě i k lásce k přírodě.

Po skončení obecné školy absolvoval arcibiskupské gymnázium v Praze a pokračoval na bohosloveckou fakultu v Praze-Bubenci. Léčitelský talent se u mladíka zatím nijak neprojevoval, prý byl veselým společníkem a zároveň vynikajícím trumpetistou. Na kněze byl vysvěcen v roce 1939 a jako kaplan poté působil v okolí Sedlčan. Již tehdy začal lidem radit s léčbou pomocí bylin a správnou životosprávou. K odhalení tělesných neduhů využíval zpočátku irisdiagnostiku – prohlídku oční duhovky silnou lupou. Svému poslání zůstal věrný, i když se region záhy proměnil ve vojenské cvičiště SS a své domovy musely opustit tisíce obyvatel. V těchto těžkých podmínkách poskytoval potřebným nejen duchovní útěchu, ale i dostupnou pomoc při nemocech.

Krutý zlom přinesl rok 1951. V rámci proticírkevních represí byl František Ferda komunistickým režimem zatčen a za domnělou vlastizradu odsouzen ke čtrnácti letům žaláře. Následovalo putování tehdejšími lágry – Jáchymov, Bory, Leopoldov a Valdice. Propuštěn byl po devíti letech v květnu 1960 v rámci prezidentské amnestie, kněžské povolání však vykonávat nesměl, a tak jako dělník válel osm let sudy v plzeňském pivovaru.

K pastorační činnosti se mohl vrátit až po osmnácti letech, působil jako duchovní správce u řeholních sester v Domově důchodců v Újezdci u Klatov. V té době se však již naplno věnoval i svému druhému poslání – neúnavné službě nemocným a trpícím.

V roce 1978 se přestěhoval do Sušice, kde ve svém domku léčil pacienty prakticky až do své smrti. Studoval bylinkářství, shromažďoval recepty ze starých knih a rozvíjel je podle vlastních hledisek. Mnohé z jeho rad dnes zahrnují zásady zdravého životního stylu.

Populárním se stal díky svým mimořádným diagnostickým schopnostem, které sám páter Ferda popisoval jako stav určitého transu,

KAPITOLA ŠESTÁ

VÁLEČNÁ LÉTA
NA ZNÁMÉ PŮDĚ – RADNICE

Historické události roku 1938 brutálně rozbily životy tisíců československých rodin a manželé Kameničtí nebyli výjimkou. Jejich domov v České Lípě musel ustoupit diktátu říšské orlice. Když ve svých pařátech po podpisu Mnichovské dohody sevřela československé pohraničí, někteří lidé doufali, že stín války zmizel. Opak byl však pravdou a německá vojenská mašinérie se teprve dávala do pohybu.

Když s sebou dravý proud těchto dějinných událostí strhl i Boženu s Karlem, nebyla jejich cesta do bezpečí vnitrozemí tak přímočará, jak by si asi bývali sami přáli. Po nuceném opuštění zabraného území se nakrátko uchýlili do Prahy a poté následovalo stěhování do Hradce Králové, kam byl Karel jako státní zaměstnanec přeložen. Zde působil jako dozorce ve věznici krajského soudu. Ve východočeské metropoli však manželé kořený nezapustili. Touha po skutečném zázemí a blízkosti rodiny je nakonec zavedla na západ Čech. Útočiště našli v Radnicích, malebném městečku nedaleko Rokycan. Tento kraj léčitelka koneckonců dobře znala už z mládí.

Snad šlo o souhru náhod, kterou by jiní nazvali štěstím, pro ni to však bylo jasné znamení. Ještě během svého pobytu v České Lípě se dostala do debaty s několika Němci a brzy přišla řeč i na politickou situaci. „O Hitlerovi vím, a co se děje, nemám čas sledovat,“ odvětila Božena. Na to dostala radu, že pokud má peníze v bance, ať si je rychle vyzvedne a odveze do vnitrozemí, do Čech. To také udělala. Hned druhý den si nechala své úspory vyplatit a vyrazila do Radnic. „Dostala jsem tam byt, bejvalo by bylo za 14 dní pozdě. Jednu velikanánskou místnost, jednu menší a jednu, co jsem měla pracovnu a velkou předsíň, takže jsem tam mohla hned začít ordinovat. Dole mi prodali místnost, abych si mohla opatřit bylinky a podle předpisů je uskladnit. Takže jsem měla byt, ale prázdný. Nakoupila jsem všechno, co se nekazilo: snad pět metrů cukru, rýže, konzervy, sádlo, mouku, a zbytek peněz jsem dala do spořitelny v Radnicích.“ Rodina tedy byla dobře zajištěna a je otázkou, proč toto zázemí nevyužila léčitelka rovnou. Za vším zřejmě stály manželovy pracovní povinnosti.

Na Karlově ohlašovacím lístku pro podnájemníky ze 7. února 1939 potom nacházíme zajímavou poznámku: „Manželka Božena bydlí od roku 1938 v Radnicích u Plzně. Vyšetřil Šulc. Adresa manželky nesmí být sdělována.“ Proč měla být adresa utajována, je malou záhadou.

Samotný Karel Kamenický se přistěhoval později, zřejmě musel počkat, než se vyřídilo jeho přeložení. Právo domovské získal v Plzni 30. ledna 1939. Nové pracovní místo našel ve věznici krajského soudu jako dozorce vězňů – podúředník.

PROTEKTORÁT
ČECHY A MORAVA.

POLITICKÝ OKRES:
PLZEŇ.

Číslo: 12360
Ka 1472

DOMOVSKÝ LIST,
jímž město **PLZEŇ** stvrzuje, že

Karel K A M E N I C K Ý

zaměstnání: dozorce vězňů – podúředník

rok a den narození: 1. srpna 1900

stav: ženat

má v této obci od 30. ledna 1939 právo domovské,
jehož nabyt definitivním ustanovením. Dříve Hradec Králové.

V Plzni dne 16. prosince 1939.

Die Zuständigkeit nach Pilsen dauert an.
Prislušnost do Plzně trvá.

Jméno obce: *Radnice*

vládní komit. 17. 1942

vlastnoruční podpis strany.

G. P. 50/6/39

Domovský list Karla Kamenického

Prsten, který Boženě Kamenické daroval z vděčnosti německý šlechtic. Šperk je dodnes v majetku rodiny.

Ať to bylo s jejím uvězněním a následným propuštěním jakkoli, vrátila se domů s podlomeným zdravím. V ústraní nabrala znovu sílu a zbytek války přestála bez úhony. Zákaz léčit zřejmě nedostala, protože ji podle všeho vyhledávali i sami Němci. Později vzpomínala, že si v tomto období dokonce vydělala slušné peníze.

Samotné okupanty však nečekaly hezké časy. Prorocství, které uchovávala Božena Kamenická doma, se skutečně vyplnilo – Německo válku prohrálo. Navíc došlo i na další její prorocká slova, jejichž původ později popsala následovně: „*A kde se to ve mně vzalo, to ti nepovím, tak to přijde, znenadání.*“ Stalo se tak ještě před vypuknutím válečného konfliktu, snad ještě během jejího pobytu v České Lípě. Když se jí tehdy jeden z Němců zeptal, zda bude válka, odpověděla mu bez obalu: „*Bude válka a vy vezmete rance a půjdete odsud.*“

O druhé světové válce a Hitlerovi

O zatčení za války

Vězeňské hlášení

PŘESUN DO TYMÁKOVA

ODCHOD

S koncem druhé světové války spadl z celé země obrovský balvan strachu a vystřídal ho opojné, byť chaotické období nových začátků. Poválečné dny se podobaly divoké jarní řece – sice kalné a neklidné, ale plné nespoutané síly a naděje. Československo se ocitlo na prahu nové éry, která s sebou nesla nutnost budovat vše od základů. Lidé, unavení lety útrap, prahli po obyčejném, normálním životě a uzdravení těla i duše. Doba teroru byla alespoň na chvíli minulostí.

Nejtemnější bouři nakonec se svými blízkými přečkala i Božena Kamenická. Její věhlas stoupal, zprávy o léčitelských úspěších se rychle šířily. Brzy se mohla pochlubit rozsáhlou klientelou z Čech, ale cestu si k ní postupem času nacházeli i pacienti ze zahraničí.

Iluze o svobodné budoucnosti se však brzy rozplynula. Na obzoru se začaly stahovat nové mraky, jen tentokrát místo hnědé přecházely v rudou. Politická orientace země na Sovětský svaz plíživě měnila celospolečenskou atmosféru. Vše vyvrcholilo vítězstvím Komunistické strany Československa ve volbách a událostmi v únoru 1948, kdy svoboda na čtyři dlouhá desetiletí ustoupila totalitní diktatuře.

Komunistický režim, opírající se o materialistickou vědu, léčitelství ze zásady odmítal a proti všem „šarlatánům“ tvrdě vystupoval. Pro léčitelku Boženu Kamenickou to mělo znamenat definitivní konec její profesní dráhy. Stal se však naprostý opak. Právě v této éře dosáhla paradoxně absolutního vrcholu své slávy.

Pacienty jí nesebral ani nově zavedený systém bezplatného zdravotnictví. Tato státem garantovaná péče pro všechny obyvatele byla uzákoněna roku 1948. Jakákoliv lékařská či léčitelská činnost mimo oficiální státní struktury se rázem stala nelegální. Režimu pochopitelně vadila nejen ztráta kontroly nad zdravím občanů, ale i fakt, že šlo o nedovolené podnikání.

Tehdejší situaci výstižně popsal přítel léčitelky Stanislav Kalibán: „*Přes prvotní problémy s režimem a házení klacků pod nohy se dostala, ve všem*

léčivých bylin, je vůči ní v příbuzenském poměru, úřady toto podezření vyhodnotily jako nepodložené.

Státní orgány v šetření neopomněly ani finanční stránku, když konstatovaly, že na Městském národním výboru v Radnicích odvedla za rok 1973 částku 10 955 Kčs jako daň z činnosti obyvatel. Prověřován kvůli šarlatánské činnosti byl dokonce i taxikář, se kterým byla paní Kamenická smluvená. Vozil k ní pacienty z Rokycan i okolí a podle oznamovatele měl vybírat úplatky za zprostředkování návštěv v ordinaci. Na základě výsledků šetření však bylo celé udání shledáno jako neoprávněné a nikomu nic prokázáno nebylo.

Zde se hodí poznamenat, že Boženě Kamenické o peníze nikdy nešlo, považovala je ve své skromnosti za nutné zlo a pranic si jich nevážila. Všichni lidé kolem ní však takoví nebyli. Někteří se na jejím jménu a umu nehezky přizívovali. Ona sama si ale svou lidskost a touhu pomáhat lidem dokázala uchovat až do úplného konce.

Božena Kamenická na rodinné oslavě po boku Othona Krutiše, jednoho ze sirotků, které vychovala

Případ člověka
se zádech

O tom, jak léčila
hostinskou a muže
vydávala za doktora

USYCHÁNÍ – PLZEŇ

Božena Kamenická celý život rozdávala naději tam, kde často zbýval už jen stín, a sama přitom musela čelit krutým politickým zvratům i osobním bouřím, které kolem ní rozpoutával malicherný osud, lidská malost a závist. Pomalu však cítila, že stejně jako u bylin, se kterými celý život pracovala, přichází podzim jejího bytí – čas usychání. Nebylo to však usychání náhlé, smutné či tragické. Její odcházení se podobalo spíše stromu, který na konci léta shazuje své listy s vědomím, že splnil svůj úkol a zanechal po sobě hluboké kořeny i plody v podobě mnoha zachráněných životů a vděčných srdcí.

Nájemní dům v Guldenerově ulici, poslední bydliště známé léčitelky

Touha po klidu, jenž jí prozatím nebyl dopřán, a po přítomnosti těch nejbližších, nakonec rozhodla o tom, kde svůj podzim života prožije. Ukázalo se, že ani návrat do Radnic nebyl trvalý. Ve stáří se Božena Kamenická znovu stěhovala, tentokrát už naposledy. Přesídlila do Plzně, aby byla v blízkosti svých tří kluků, které vychovala. Každý z nich k ní přitom choval trochu jinou, vlastní formu lásky a úcty. Jeden jí říkal teto, druhý babi a ten třetí mami. A zatímco jeden z nich jí tykal, zbylí dva jí po celý život s respektem vykali. Pro všechny tři však byla ženou, která jim dala domov.

Podle radnické kroniky ves opustila před svými osmdesátými narozeninami v červenci roku 1976, byť novinové články se většinou shodují až na roce 1978. Bez ohledu na přesné datum je však jasné, že se uzavřela jedna velká kapitola.

Plzeň, 6. 3. 1975

Vážná paní Kamenická

Dovoluji si Vám poděkovat za nejceněnější pohled, co člověk má, za radu, kterou jste mi dala. Rodila jsem mnoho dětí, ale bezdětná. Když jsem přišla k Vám, jste byla taková "ženská, co dělá, s ním je to špatný". Dítě přišlo mi kůže a po krátkém čase mi bylo dobře.

V Praze, dne 7.3.

Vážná paní dekerke,

K Mezinárodnímu dni žen zasílám Vám kytíčku upřímných přání hejnosti dobra, trvalého zdraví, radostných dní a vše krásného. Kéž se Vám plní Vaše tužby a ledička Vašeho života plyne nerušeně v ecánu času! Kéž jsou Vám dány nejvyšší hednoty, po kterých lidstvo touží, a Všemohoucí Vám dopřeje četná další šťastná léta za mnehe dobra, které jste vykonala a stále konáte.

Žijte nadále šťastně obklopena láskou Svých drahých a vděčných pacientů!

V přátelské úctě

Váš *L. Moták*

P.S. Pozdravuje Vás též Mařenka a její manžel Dr. Škach z Prahy. Býv. premid. měl chřipku a velmi mu pomohl Váš výborný čaj. Mám tlumočit jejich pozdravy Vám.

Vybrané dopisy z Knihy díky

Milá paní doktoruko.

Musím vám poděkovat že jste mě zbavila bradavic. Už nemám ani jednu a jsem moc rád. Ani kluci se mi ve škole nesmějou, ale divěji se jak je to možné, že je už nemám. Ale já jim nic neřekl. Mám vás nato moc rád.

Čaral Horák

Belčimov.

PROF. DR. ING. VLADIMÍR ŠKOLA
Inženýr státní ceny
Výzkumná komise pro specifický účel látky
při Československém akademii věd Dr. M.
Praž 6 - Myšketova 25

Č.J. 74536/Štř
Váš lékař zrak.

V Praze dne 19. září '74

Národní výbor
Radnice u Plzně

Dovídám se, že ve Vašem místě působí Dr. Kamenická, vynikající odbornice v aplikaci léčivých rostlin. Neznám adresu Dr. Kamenické a kromě toho její věhlas u nás i za hranicemi je tak veliký, že je zahrnována obsáhlou poštou na kterou ani nemůže odpovídat.

Obracím se proto na Vás s prosbou, zda byste mi mohli zprostředkovat návštěvu u ní.

Jsem bývalý vládní zmocněnec pro výrobu Penicilinu a biologických preparátů. Mimo jiné byl jsem pověřen organizací léčivých rostlin a vybudoval jsem jak národní podnik léčivých rostlin, tak i příslušný výzkumný ústav. Můj zrak se silně zhoršuje, takže nemohu číst. Podle zpráv, které mám k dispozici, vrátila Dr. Kamenická zrak pacientovi, jenž byl postižen šedým zákallem, i bez operace!

Ukazuji se u mne příznaky šedého zákalu a věc je komplikována tím, že mám cukrovku.

Byl bych Vám velice vděčen, kdybyste mi Dr. Kamenické návštěvu umožnili a děkuji Vám předem za Vaši velkou laskavost a ochotu.

Se soudružským pozdravem
Prof. Dr. Ing. Vladimír Š k o l a.

V Plzni, dne 24.2.1984

Vážná paní doktoruko!

Dovoluji si Vás obtěžovat s prosbou o pomoc k vyléčení bolesti prsou, kterými již trpím delší dobu. Obracím se na Vás protože jsem byl jako příslušník bezpečnosti v důchodu, léčen ve vojenské nemocnici v Plzni, ale toto léčení nemělo kladného výsledku a bolesti trvají dále při jakémkoliv pohybu. V klidu se neprojevují.

Obracím se na Vás s důvěrou, protože Vaše zázračné metody léčení znám již z doby když jste bydlela a působila v České Lípě, t.j. od března 1936, kdy bylo v České Lípě zřízeno policejné ředitelství, až do září 1938 t.j. do doby nucené ecakuace Čechů z pohraničí.

V době svého služebního působení v České Lípě jsem byl výkonným orgánem kriminální služby a osobním řídícím policejního ředitele Dr. J i r k a l a. Mimo Dr. Jirkala jste dobře znala a pamatujete si na inspektory M a c h a a K r a u s e. Všichni jsme byli Plzeňáci. Kromě mně jsou již všichni po smrti. Já jsem se 26. ledna 1984 dožil 76 roků života. V případě, že mě prosba vyhoví a pozvete mne k odbornému vyšetření, dovolím si Vám ukázat dva staré pohledy České Lípě a fotografii skupiny bezpečnostních orgánů staré gardy s Dr. Jirkalem, Machem, Krausem a mnou. Manželka Dr. Jirkala dosud žije u své dcery v Pardubicích a minulého roku se dožila věku 86 roků svého života.

V závěru své prosby a vzpomínek na Českou Lípě Vás znovu prosím o laskavé přijetí do Vaší péče odborného vyšetření a léčení.

S úctou

K o v á ř í k Karel,
kriminální vrchní obvodní inspektor
ve výslužbě

Jitrocel 10 dkg a mateřídouška 5 dkg – klasické duo na průdušky. Jitrocel pomáhá ředit hleny a usnadňuje vykašlávání, mateřídouška působí silně antisepticky (dezinfikuje dýchací cesty) a uvolňuje křeče při kašli.

Řepík 10 dkg – univerzální hojivý zázrak. Má silné protizánětlivé a stahující účinky, pomáhá při zánětech v krku a dutině ústní.

Heřmánek 4 dkg – působí protizánětlivě a dezinfekčně, podporuje regeneraci těla při nemoci.

Fenykl 5 dkg – pomáhá proti nadýmání a křečím v břiše, navíc podporuje odkašlávání a dodává čaji příjemnou, lehce nasládlou chuť.

Melisa (meduňka) 10 dkg – při nemoci bývá člověk vyčerpaný a špatně spí. Meduňka zklidní nervovou soustavu, pomůže s usínáním a uvolní napětí.

NÁVOD K UŽÍVÁNÍ

7 - 10 g bylinek vhodíte do 300 g studené vody, necháte přejít var, ne vařit, ponecháte 20 min. louhovat (stát).

Odvar užívejte 2x denně - ráno a večer - 1 hod. před jídlem.

Odvar osladíte podle chuti GLUKOPUREM.

Bylinky uskladněte v krabici nebo hermeticky.

AIBIŠ NAŤ	15
JITROCEL	10
ŘEPÍK	10
MELISA	10
DIVIZNA	7
FENYKL	5
HEŘMÁNEK	4
MATEŘIDOUŠKA	5

Zůstaňte pod stálým dohledem svého lékaře.

Děti

LICKÁ (LICHÁ) – užívá se při chronickém onemocnění žaludku, dispepsii, při nervových poruchách. Blahodárně rovněž působí na játra, ovšem při dodržování příslušné diety.

NÁVOD K UŽÍVÁNÍ

7 - 10 g bylinek vhodíte do 300 gr studené vody, necháte přejít var, NE VAŘIT, ponecháte 20 minut louhovat (stát).
Odvar užívejte 2 x denně - RÁNO A VEČER před jídlem 1/hodinu.
Odvar osladíte podle chuti GLUKOPUREM. 1/2

Heřmánek

DIVIZNA	5
ŘEPÍK	25
MÁTA	15
MELISA	10
DOBROMYSL	15
ČEKANKA	15
JITROCEL	15

Bylinky uskladněte v krabici (nebo hermeticky).

MÁTA TISK – je recept na vředové choroby a poruchy zažívací, avšak při dodržování diety po dobu léčení. Velice příznivě působí na celou nervovou soustavu i na srdce. Léčí těžké epilepsie. Nesmějí užívat děti!

NÁVOD K UŽÍVÁNÍ

7 - 10gr bylinek vhodíme do 300gr studené vody, necháme přejít var (ne vařit) a ponecháme 20 min louhovat (stát).

Odvar užívejte 2x denně, ráno, večer, vždy 1/2 hod. před jídlem. Odvar osladíme podle chuti GLUKOPUREM.

Heřmánek

Řepík	15
Jitrocel	15
Aibiš nať	15
Truskavec	15
Máta	15
Pípek	15
Divizna	7
Čekanka	15
Dobromysl	15

Bylinky uskladněte v krabici/hermeticky!

Zůstaňte pod stálým dohledem svého lékaře.

OBSAH

Slovo autorů	3
--------------------	---

1. Léčitelství – historie a současnost	6
2. Současníci Boženy Kamenické a další legendy československého léčitelství	43

ŽIVOT BOŽENY KAMENICKÉ

3. Kořeny – rodina a mládí.....	54
4. Růst – studium.....	70
5. Život v České Lípě.....	79
6. Válečná léta na známé půdě – Radnice	88
7. Přesun do Tymákova	103
8. Zralost – návrat do Radnic	119
9. Uspěchání – Plzeň	127
10. Léčení a obyčejný život neobyčejné Boženy Kamenické	137
11. Vzpomínky	154
12. Recepty a léčivé přípravky	180
13. Stručný slovníček pojmů alternativní medicíny	200

Poděkování	209
Rodokmen.....	210
Prameny a literatura.....	212
Zdroje fotografií a obrazových materiálů.....	217

